

נוסח לא מתוקן

פרוטוקול מס' 326
מישיבת ועדת הכיפים
יום ב', כ"ג בסיון התשמ"ו - 30.6.86, שעה 10.00

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

א. שפירא - היו"ר
ז. אמיר
י. ארידור
י. ארצי
ג. גדוח
פ. גרופר
ד. דנינו
א. ויינשטיין
י. כהן
י. מצא
ע. סולודר
ע. עלי
י. צבן
ח. רמון
מ. שטרית
ג. שפט
ד. חיכון

א. קרסנר - מזכיר הוועדה
א. דמביץ - היועץ המשפטי לוועדה

מ. איזנברג - קצרנית

י. ברוך - הממונה על הכנסות המדינה
מ. דר-זיו - משרד האוצר

מוזמנים:

סדר-היום:

חוק להארכת תקופת של תקנות שעת חירום (תשלומי חובה), התשמ"ו-1986

צווי מס הכנסה (פטור ממס על רכיבת בשל הלוואה לתושב חוץ) מלון נוף הכרמל (חיפה) בע"מ, החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ

תקנות מס הכנסה (פטור ממס על רכיבת בשל פקדון מיוחד במטבע חוץ) (תיקון), התשמ"ו-1986

חקציב רשות הסידור לסנת 1986

חוק הסדרים לסעת חירום במסק המדינה (תיקון מס' 6 התשמ"ו-1986

(נתקבל ביום 7.4.86)

קביעת מוסדות לענין סעיף 46 לפקודת מס הכנסה

חוק להארכת תקפן של תקנות שעת חירום (תשלומי חובה), התשמ"ו-1986

ממלא מקום היו"ר י. ארידור:

אני פותח את הישיבה.

הנושא הראשון על סדר-היום של ישיבה זו:

חוק להארכת תקפן של תקנות שעת חירום (תשלומי חובה), התשמ"ו-1986.

אני מבין שאין הערות לחוק זה. אני מעמיד אפוא להצבעה את החצעה להעביר את החוק לקריאה שניה ולקריאה שלישית במליאת הכנסת.

ה צ ב ע ה

ההצעה להעביר חוק להארכת תקפן של תקנות שעת חירום (תשלומי חובה), התשמ"ו-1986 לקריאה שניה ולקריאה שלישית במליאת הכנסת נחקבלה

קביעת מוסדות לענין סעיף 46 לפקודת מס הכנסה

(מכתבו של שר האוצר מיום א' בסיון התשמ"ו-8.6.86)

היו"ר י. ארידור:

אנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום:

לפנינו רשימה של 14 מוסדות המבקשים הכרה כמוסדות ציבור לענין

סעיף 46 לפקודת מס הכנסה משנת המס 1985.

האם ברשימת המוסדות הללו יש מוסד העוסק במסיון?

א. קרשנר:

לא.

היו"ר י. ארידור:

אני מעמיד להצבעה קביעת המוסדות המפורטים ברשימה כמוסדות

לענין סעיף 46 לפקודת מס הכנסה משנת 1985.

ה צ ב ע ה

קביעת המוסדות המפורטים ברשימה כמוסדות לענין סעיף 46

לפקודת מס הכנסה משנת 1985 א ו ש ר ה

צווי מס הכנסה (פטור ממס על רכיבת בשל הלוואה לתושבי חוץ)

החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ - 7 מליון דולר

מלון נוף-הכרמל (חיפה) בע"מ - 1.5 מליון דולר

מכתביו של שר האוצר מיום ד' בסיון התשמ"ו-11.6.86 ומיום ד' בסיון

התשמ"ו-11.6.86)

היו"ר י. ארידור:

אנו עוברים לנושא הבא:

צווי מס הכנסה (פטור ממס על ריבית בשל הלוואות לחושבי חוץ)
והצו הראשון - פטור ממס הכנסה על הריבית שמטלמת החברה הלאומית לאספקת
פחם בע"מ לנותן האשראים לרכישת פחם.

י. ברוך:

החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ עומדת בפני חתימת שני הסכמים
לרכישת פחם שבמסגרתם יש באפשרותה לקבל אשראי ספקים בתנאים טובים. מוצע
לפטור ממס את הריבית שתשלם חברת הפחם.

היו"ר י. ארידור:

למה כדאי לנו לקבל הלוואה בריבית שהיא יותר גבוהה מהליבור?

י. ברוך:

הריבית היא ליבור פלוס 0.75%.

י. כהן:

מה גובה ריבית הליבור?

י. ברוך:

6%-7%

ד. תיכון:

האם תנאים אלה נוחים למשק הישראלי?

י. ברוך:

זו ריבית נמוכה יותר מהקריטריונים שלנו.

ד. תיכון:

כל מי שמצליח לגייס כסף בתנאים נוחים, זוכה לאישור שלכם?

י. ברוך:

ובלבד שהמפקח על מטבע החוץ והחשב הכללי אישרו.

ד. תיכון:

האם נקבעו כללים שעל-פיהם כל אזרח העומד בהם זכאי?

י. ברוך:

כן. המצאנו לכם את התנאים.

ד. תיכון:

האם קבלנו תנאים אלה?

היו"ר י. ארידור:

אני אינני יודע.

מ. דר-זיו:

אני מסרתי אותם במו ידי למר קרטנר.

א. קרטנר:

הכללים במצאים בתיק.

ד. תיכון:

אני מבקש לפרסם את הכללים האלה.

ד. תיכון:

איזה בטחונות נותנים מקבלי ההלוואות?

י. ברוך:

תמיד בטחונות שלהם, אף פעם לא של המדינה.

היו"ר י. ארידור:

חבר-הכנסת תיכון, אזה אינך מתנגד לאישור הצו לגבי חברת הפחם?

ד. תיכון:

לא.

היו"ר י. ארידור:

אני מעמיד להצבעה צו מס הכנסה (פטור ממס על ריבית בשל הלוואה לתושב חוץ (החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ).

ה צ ב ע ה

צו מס הכנסה (פטור ממס על ריבית בשל הלוואה לתושב חוץ)
(החברה הלאומית לאספקת פח"ם בע"מ) - א ו ש ר

היו"ר י. ארידור:

פטור ממס על ריבית בשל הלוואה לתושב חוץ מבקש שר האוצר גם למלון נוף-הכרמל (חיפה) בסכום של 1.5 מליון דולר.

ד. תיכון:

מה הריבית כאן?

י. ברוך:

ליבור פלוס 1%.

עד שנחקבל סעיף זה בחוק, היו חייבים לקחת הלוואה כזאת בבנק ישראלי, ואז אין ניכוי במקור. אנו רצינו לאפשר לאנשים לגייס את הכספים ישירות.

ד. תיכון:

חבר-הכנסת גרופר השיג אשראי לאגודת הכורמים בתנאים זולים, והוא קיבל תשובה שלילית ממך.

י. ברוך:

אנחנו תמיד מאשרים, אלא אם המפקח על מטבע חוץ אינו מאשר.

ד. תיכון:

מה מסרת ההלוואה?

י. ברוך:

השקעה בשיפוץ המלון.

ד. תיכון:

אחה מעביר את הבקשה של המלון למשרד החירות?

י. ברוך:

לא. מי שדואג לאישור של הרשות המוסמכת הוא המפקח על מטבע החוץ. ברגע שהמפקח על מטבע החוץ אישר, זה כולל התייחסות של המשרד לנוגע בדבר ליושא.

מ. דר-זיו:

הלוואה זו היתה במסגרת ההיתר הכללי. בהיתר הכללי כתוב באיזה מקרים יתן המפקח על מטבע החוץ היתר.

ד. תיכון:

אלה שקבלו הלוואות לפני שנתקבל סעיף זה, משלמים מס על הריבית?

י. ברוך:

הם הולכים לצאת מבנקים ישראלים ולעבור להלוואות חוץ.

א. ויינשטיין:

לפי שיטה זו אפשר לרוקן את הבנקים הישראלים מהלוואות.

ד. תיכון:

אינני מבין את המדיניות של המפקח על מטבע החוץ.

י. ברוך:

אם ההלוואה היא לחמש שנים או לשלושים חודש, הוא מאשר.

היו"ר י. ארידור:

אני מעמיד להצבעה צו מס הכנסה (פטור ממס על ריבית בשל הלוואה לתושב חוץ) (מלון נוף הכרמל) (חיפה) בע"מ).

ה צ ב ע ה

צו מס הכנסה (פטור ממס על ריבית בשל הלוואה לתושב חוץ)
 (מלון נוף הכרמל) (חיפה) בע"מ) א ו ש ר

תקנות מס הכנסה (פטור ממס על ריבית בשל פקדון מיוחד במטבע חוץ)
 (תיקון), התשמ"ו-1986

(מכתבו של שר האוצר מיום כ"ז באייר התשמ"ו-5.6.86)

היו"ר י. ארידור:

אנו עוברים לנושא הבא:

תקנות מס הכנסה (פטור ממס על ריבית בשל פקדון מיוחד במטבע חוץ) (תיקון), התשמ"ו-1986.

הוועדה דנה בתקנות, וכיוון שמוצע בהן לשלול את הפטור בשני המקרים המצויינים, ביקשנו לדעת האם הבעייה היא ממשיכה בהיקפה, כי אחרת אין טעם לעסוק בה.

י. ברוך:

לפני שנה אפשרו פתיחת פקדון תושב מיוחד מ-1 ביולי 1985. זה פקדון המיועד למי שמחזיק בבית 2.000 דולר והם אינם נושאים ריבית או למי שמקבל דה-יורה כספים במטבע חוץ. אנו רוצים לעודד אנשים שישימו בבנק כספים אלה ויקבלו עליהם רבית. אמרנו, שאם אדם מחזיק את הפקדון שנה ומעלה הוא פטור ממס.

י. כהן:

מהו הסכום, 2.000 דולר?

י. ברוך:

כל סכום.

ד. תיכון:

לא אישרנו לתושב מדינת ישראל להפקיד דולרים בחשבון תושב מיוחד.

י. ברוך:

כן.

היו"ר י. ארידור:

השאלה היא, כמה כסף זה שווה. בדקנו את הצד העקרוני. אם נשמע שזה לא שווה כסף, זה לא רציני. אם נשמע שזה שווה, זה רציני.

י. ברוך:

השווי הוא שווי לעתיד. זה איננו דבר שהיה בעבר. מדובר על אפשרות לתושבי ישראל להפקיד כסף במזומן, דולרים, בחשבון מיוחד בבנק ולקבל עליו ריבית, אם הוא מחזיק את הכסף שנה ומעלה.

החקנות הוחקנו ב-8 באוקטובר 1985 באישור ועדת הכספים. מה שקרה הוא, שכאשר התקנו את החקנות היינו בפקוס מכוונים למחשבה שאנשים יוציאו את הדולרים שהם מחזיקים בביתם בפלי לקבל עליהם ריבית, ויפקידו אותם בבנק ויקבלו ריבית פטורה ממס. לא שמנו לב שהדבר אינו מוגבל לכסף פרטי, אלא גם יצואן שמקבל מטבע חוץ או חברה שעוסקת בממכר סחורות, יהיו רשאים לשים דולרים בפקדון זה והריבית תהיה פטורה, כאשר זה חלק מהעסק שלו, ואם ניתן לו פטור על ריבית יצא, שמצד אחד הוא משלם ריבית וזו הוצאה מוכרת ומצד שני הוא מקבל ריבית והיא פטורה ממס. ואם הוא רושם בספרי העסק את הפקדון, הוא נהנה לפי חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (הוראת שעה), התשמ"ה-1985 מהגנה, כלומר אנו נותנים לו ניכוי. ולא היתה כל כוונה כזאת.

1 לכן איננו יודעים להעריך את ההיקף. אבל אין לי ספק שאם החקנות תיארנה כמות שהן, זה פותח פתח עצום שאנשים לא ישלמו מס על ריבית. לכן אנו אומרים, שאם מדובר בחברה או בעסק אחר, שאצלם בעסק, הפקדון רשום כנס עסקי, כשם שכל נכס עסקי חייב במס, כך גם נכס זה.

א. ויינשטיין:

אדם שמפקיד מטבע חוץ יכול להוציא את הכסף במטבע חוץ?

י. ברוך:

לא.

ד. תיכון:

אני רוצה להבין מה זה פקדון תושב מיוחד, מי זכאי לזה ומי לא, והאם אתה כולל בזה רק הכנסה שהיא חלק בלתי-נפרד מעסק שמנהל פנקסים? מה על עצמאי שלא מנהל פנקסים, כמו חנות למימכר מזכרות?

י. ברוך:

יש פקדון תושב, זה הפת"ם והוא עוד קיים, ויש עליו ריבית והיא חייבת במס. בעלי פקדון פת"ם רכשו מטבע חוץ בשקלים. כאן הכניסו אנשים לפקדון בבנק מטבע חוץ. אדם הביא פיזית מטבע חוץ והפקידו בבנק. קראו לזה בבנק ישראל "פקדון תושב ישראל".

י. צבן:

כמה יש כאלה?

י. ברוך:

לא הרבה.

י. כהן:

יוציאו את הכספים מתחת לבלטות ויפקידו אותם בבנק.

י. ברוך:

רק פקדון שהוא כסף פרטי ולא כאשר הוא בא מהכנסה מעסק, ממשלח יד או מעסקת אקראי בעלת אופי מסחרי, ולא כאשר הוא נרשם בספרי העסק.

ד. תיכון:

אתה חוכל לומר על כל סכום שהוא הכנסה מעסקת אקראי.

י. ברוך:

מניין אתה לוקח את זה?

ד. תיכון:

מהאמור בפסקה 2 לדברי ההסבר.

י. ברוך:

מוצע לשלול את הפטור מהכנסה מריבית הנובעת מפקדון תושב (מיוחד), כאשר הוא נרשם בספרי העסק.

י. צבן:

האם יש הגבלה על פתיחת פקדון מיוחד או שהתנאי היחיד שאדם מביא

דולרים?

האם יתכן, לפי הסדר זה, שחנות מזכרות תעשה הפרדה בין ניהול העסק ובין חשבון אישי?

י. ברוך:

בודאי, ואז יהיה פטור, אבל אז הוא אינו מקבל הגנה על ההון. אני לוקח את זה רק מאלה שאני נותן להם הגנה על ההון.

ד. תיכון:

אני מבקש לדחות את ההצבעה על תקנות אלו ל-24 שעות, כי אני רוצה לבדוק את הנושא.

י. ארצי:

אני מציע להסאיר סעיף 1 ולמחוק סעיף 2.

היו"ר י. ארידור:

זה דוקא הגיוני.

י. ארצי:

הסעיף הראשון הוא הגיוני. הסעיף השני, הואיל וגם בפעם הקודמת הטלנו ספיקות לגביו, אני מציע שנשאיר רק סעיף f.

היו"ר י. ארידור:

לפי בקשת חבר-הכנסת דן תיכון אנו דוחים את ההצבעה על תקנות אלו.

תקציב רשות הטידור לשנת 1986

(מכתבו של שר האוצר מיום כ' בניסן התשמ"ו-29.4.86)

היו"ר י. ארידור:

סיימנו את סדר-היום, פרט לנושא אחד, ואינני חושב שזה הזמן לרוץ בו - תקציב רשות הטידור לשנת 1986.

י. כהן:

האם לא איטרנו תקציב רשות השידור?

היו"ר י. ארידור:

תקציב רשות השידור נדון בוועדת המשנה, וועדת המשנה העבירה אותו לאיטור מליאת ועדת הכספים וציינה גם שיש שיפור מסויים ברשות השידור.

ד. תיכון:

באיזה תחום מצאתם שיפור?

היו"ר י. ארידור:

מצאנו שיפור בענין צמצום כוח האדם.

ד. תיכון:

מאחר ואינני חבר בוועדת המשנה - - -

היו"ר י. ארידור:

אני הזמנתי לדיוני ועדת המשנה את כל חברי ועדת הכספים.

ד. תיכון:

לא הייתי בארץ.

מאחר ולא השתתפתי בדיוני ועדת המשנה, אני מבקש מחברי הוועדה לשקול את הצעתי הבאה: אנחנו איטרנו אגרת רשות השידור לפני מסורת הדין, מתוך כוונה שהאגרה תכסה את כל הוצאות שהיו לרשות השידור בשנה שעברה. הקפיצה בגובה האגרה היתה דרקונית עם קנסות גבוהים מאד, תוך התאמה לאינפלציה גבוהה. עכשו שמענו שרשות השידור מתייעלת, ולרשות השידור יש עודף הכנסות, אם מטום גובה האגרה האם/הקנסות הגבוהים שאנשים משלמים מבלי לשים לב לגובהם. אני שואל, האם לא הגיע הזמן להוריד גובה האגרה בשיעור של 10%?

היו"ר י. ארידור:

לא היה צורך להעלות אותה. אז אני הייתי בחוץ-לארץ.

מ. טרית:

צריך לבטל את אגרת רשות השידור, זו האגרה הכי רגרסיבית.

ד. תיכון:

מאחר והאגרה הזאת יש בה הרבה שרירות, שכן אדם חייב לשלם את האגרה, גם אם אינו צופה במסדדי הטלוויזיה מדי יום ביומו. אם אתה פיושב ראש ועדת המשנה לרשות השידור תיקח לתשומת לבך את הדברים ותבוא וחאמר: אני בעד הצעתך - - -

היו"ר י. ארידור:

האגרה גבוהה מדי, אבל אי אפשר תוך כדי דיון זה להחליט להורידה.

ד. תיכון:

אנחנו נמצאים באמצע השנה. לכן אני מבקש שתעמיד הצעתי על סדר-היום, להוריד גובה האגרה, ותבדוק בוועדת המשנה את הקנסות הדרקוניים.

היו"ר י. ארידור:

עמדתי היא, שנברר הצעה זו בוועדת המשנה.

א. ויינשטיין:

אנו נמאים בחודש יולי 1986, וכבר מתחילים להכין את האגרה לשנה הבאה. מאחר וקבלת סמכות להכנס לעובי הקורה של רשות השידור. אני חושב

שמן הראוי, שועדת הכספים תפנה לרשות השידור לפני שהם קובעים את האגרה לשנת 1987, שתביא לפנייה את הטיקולים שלה לגבי גובה האגרה לשנת 1987. גם לי יש יסוד להניח שהאגרה השנה הועלתה מעל למתחייב.

י. כהן:

עד כמה שאני זוכר קיימנו בשנה שעברה דיון יסודי וממושך על רשות השידור, ועיכבנו אישור התקציב, כי לא נראו לנו הדברים. אינני זוכר שהתייחסנו לאגרה, התייחסנו רק לתקציב רשות השידור.

היו"ר י. ארידור:

מה שאתם עשיתם בהעדרי הוא, שבתקציב 1986 אישרתם את האגרה, אבל הדיון בצד ההוצאות הועבר לוועדת המשנה. לגבי צד ההוצאות ועדת המשנה לא מצאה לנכון להעיר הערות. היא מציעה לוועדת הכספים לאשר את צד ההוצאות. האגרה כבר אושרה. כלומר, צד ההכנסות אושר בוועדת הכספים ולא הועבר לוועדת המשנה. אני כשלעצמי יש לי הערות גם לצד ההכנסות.

י. כהן:

על מה דנו עם רשות השידור?

היו"ר י. ארידור:

רק על האגרה, לא על התקציב ל-1986, ועד 1987 אפשר לדון גם על האגרה.

י. כהן:

לדעתי, אנו היינו צריכים לקיים דיון על תקציב רשות השידור.

ח. רמון:

היה דיון. האגרה אושרה. צד ההוצאות הועבר לוועדת המשנה.

היו"ר י. ארידור:

לא אושר צד ההוצאות של תקציב רשות השידור.

ח. רמון:

האגרה אושרה, צד ההוצאות הועבר לוועדת המשנה בראשות חבר-הכנסת גורם ארידור. ועדת המשנה ממליצה עכשו לאשר את צד ההוצאות.

י. ארצי:

ועדת המשנה ממליצה לאשר את צד ההוצאות. גם ברשות השידור יש ועדה תקציבית מטעם הועד המנהל של רשות השידור. אני שואל: כמה זמן אפשר לעכב אישור צד ההוצאות של תקציב רשות השידור?
אמר חבר-הכנסת ויינסטיין שיש בעיה של גובה האגרה לשנה הבאה.

היו"ר י. ארידור:

אח זה אני מציע להעביר לוועדת המשנה.

ד. תיכון:

אני מציע להפחית שקל אחד מתקציב רשות השידור בשל המשלחת המנופחת של הרדיו והטלוויזיה למשחקי אליפות העולם בכדורגל במכסיקו.

היו"ר י. ארידור:

אנחנו שמענו פרטים על כך.

ג. גדות:

אני מציע להוסיף שקל אחד לתקציב רשות השידור על הביצוע המושלם של העברת משחקי אליפות העולם בכדורגל במכסיקו.

ד. תיכון:

לפני 4 שנים, לאחר משחקי הכדרגל באליפות העולם בספרד, היתה בקורת קשה של מבקר המדינה על המשלחת של רשות השידור לספרד, על גדלה ועל היבטים אחרים. מה שקרה הפעם הוא, שהמשלחת לא קטנה, היא גדלה וכל מה שאמר מבקר המדינה חזר בממדים גדולים יותר.

היו"ר א. שפירא:

היות ומקובל אצלנו, שאם ועדת המשנה ממליצה, המליאה מאשרת, אלא אם יש ערעור של חבר הוועדה, אני מציע לאשר את התקציב כפי שממליצה ועדת המשנה.

ע. סולודר:

כחברת ועדת המשנה אני רוצה לומר, שבועדת המשנה שאלנו שאלות וקבלנו תשובות.

ד. תיכון:

חבר-הכנסת גדות, אתה יודע את מי הם שלשו למכסיקו?

ג. גדות:

לא מעניין אותי את מי הם שלחו, הם שלחו כמיטב הבנתם, את המקצועיים שיט להם. בחודש האחרון הם נתנו ביצוע יוצא מגדר הרגיל ואני, ברשותך, מאמין שצריך להאזיף להם שקל כהבעת הערכה.

אני מציע לאשר את התקציב כמות שהוא ואני מצטרף להצעתם של חברי הכנסת דן תיכון ויורם ארידור, שועדת המשנה חדון באגרת הסלולרית. לשנת 1987.

היו"ר א. שפירא:

אחד הדברים היפים שהיה ברשות השידור הוא, ששידורי קול-ישראל נפתחו בכל בקר ב"מה טובו אהליך יעקב", קריאת "שמע ישראל" ובדרך הישנה של הגמרא, וכל העם היהודי בארץ ובגולה יכול היה להאזין.

קריאה:

גם היום,

היו"ר א. שפירא:

לא. שינו את זה.

ע. סולודר:

בזה אני מסכימה אתך.

היו"ר א. שפירא:

אני רוצה שנרשום בפרוטוקול, על דעת כולנו, שיחדשו את השידור הזה.

ח. רמון:

ועדת הכספים אינה עוסקת בתכן של השידורים.

י. צבן:

יש עוד בעיות.

היו"ר א. שפירא:

אני מבין שהרוב רוצה בכך.

ח. רמון:

אבל הוועדה אינה עוסקת בתכן השידורים ואינה קובעת מה ישדרו.

י. ארידור:

יושב הראש צודק. אני חושב, שהצעת היושב ראש היא בהחלט בסמכות הוועדה, ואפשר להצביע עליה בעד או נגד. אני בעד, אבל אם מישהו רוצה - - -

א. דמביץ:

איפה הסמכות?

י. ארידור:

אני רוצה לתת שני נימוקים: נימוק אחד - כל פעם שועדת הכספים דנה בכספים, היא דנה בתכן. הרי איננו דנים על המערכת הכספית רק מהבחינה, האם ההוצאות נעשו בצורה מסודרת מבחינת מבקר המדינה. אבל יש נימוק שני. אם מישהו יבוא ויגיד: אני אינני רוצה שתעסקו בתכן השידורים, אזי אנו תמיד יכולים להפוך את זה לבעייה תקציבית. כלומר, אם הטענה תהיה כי התקליט שסודר כל בקר נשחק, אנו יכולים לדון על הקצאת כסף לתקליט חדש.

ח. רמון:

אתה יכול להגיד להם: קנו תקליט חדש, אבל אינך יכול להגיד להם: תנגנו את התקליט. אני רוצה משדר יומי על התייטבות בנגב.

היו"ר א. שפירא:

אני חשבתי שאנו יכולים להתאחד סביב הענין.

ע. סולודר:

אני אישית אתמוך בכך שיפתחו שידורי קול-ישראל ב"מה טובו אהליך". אם זה יעזור לאחוד עם ישראל, בודאי ובודאי.

היו"ר א. שפירא:

בואו נתאחד מבלי שהדבר יירשם בפרוטוקול.

ח. רמון:

אפשר לעשות זאת בדרך של מכתב ובלי התנאה.

היו"ר א. שפירא:

אני מציע לקבל את הצעת חבר-הכנסת רמון שהדבר ייעשה במכתב, בתנאי שכולנו נחתום עליו.

ח. רמון:

מי שירצה, יחתום.

ע. סולודר:

אני מוכנה אפילו לפנות אישית, אבל ועדת הכספים אינה יכולה להכנס לכל הפרטים, אם כי אני מקבלת דברי חבר-הכנסת ארידור, שכאשר עוסקים בכסף, עוסקים בתכן. באופן פרטי אני מוכנה לחמוך בך, אבל לא כהחלטה של ועדת הכספים.

היו"ר א. שפירא:

אנו עוברים להצבעה. ותחילה אני מעמיד להצבעה הצעתו של חבר-הכנסת דן תיכון להפחית שקל אחד מתקציב רשות השידור.

ה צ ב ה

הצעת חבר-הכנסת דן תיכון להפחית שקל אחד מתקציב רשות
השדור לא נתקבלה

היו"ר א. שפירא:

אני מעמיד להצבעה צד ההוצאות של תקציב רשות השדור כפי
שהומלץ על-ידי ועדת המשנה לעניני רשות השדור

ה צ ב ה

צד ההוצאות של תקציב רשות השדור, כפי שהומלץ על-ידי
ועדת המשנה לעניני רשות השדור - א ש ר

היו"ר א. שפירא:

אנו מסילים על ועדת המשנה לעניני רשות השדור לדון בגובה
אגרת רשות השדור לשנת 1987

חוק הסדרים לשעת חירום במסק המדינה (תיקון מס' 6), התשמ"ו-1986

היו"ר א. שפירא:

אנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום:

חוק הסדרים לשעת חירום במסק המדינה (תיקון מס' 6), התשמ"ו-1986.
והיום נסיים את הדיון על היטל על רכב.

א. ויינשטיין:

זכותם של חברים לעשות פיליבסטר. אבל אני מציע ליושב ראש הוועדה
לסגור רשימת המשחתפים בדיון ולהכריז על ישיבה שבסופה יובא החוק להצבעה,
וישיבה זו יכולה להמשך יום ולילה עד שהחברים יסימו דבריהם.

צריך לקבוע נהל לגבי פיליבסטר, כי כל אחד יכול לעשות פיליבסטר.
אפשר לקרוא את כל התנ"ך במסגרת פיליבסטר.

י. ארידור:

פיליבסטר זה רק דברים לענין.

א. ויינשטיין:

אחרת כל אחד יכול לעשות זאת.

י. ארידור:

זה פרלמנטרי.

א. ויינשטיין:

אני פונה ליושב ראש לנהל את הוועדה.

י. כהן:

אינני יודע מה הנהלים לגבי פיליבסטר. בוועדת הכספים, לפי מיטב
ידיעתי, היה נסיון אחד אבל זה היה בגלל ענין פורמלי, לא בגלל ענין מהותי.
גם אז אחרי רבע שעה זה נפסק.

אני הייתי מבקש מיושב ראש הוועדה לברר עם יושב ראש הכנסת, האם
אפשר לקבוע הגבלת זמן לפיליבסטר על דעת היושב ראש או על דעת הוועדה,

או שאפשר לעשות פיליבסטר ללא הגבלת זמן.

י. ארצי:

עם כל הכבוד וההערכה לחבר-הכנסת ארידור, אני מחפלא שזוקא הוא כמי שהיה שר האוצר ויודע עד כמה חשוב הביצוע, מזה ימים רבים עושה הכל כדי שלא לקבל החלטה שיש לה משמעות כלכלית, שאפשר להתנגד לה, אבל היא בודאי לא החלטה עקרונית יסודית.

כיוון שכך אני מודיע, שאם היום לא תהיה הצבעה, אגיש חלונה ליושב ראש הכנסת ולועדת הכספים, כי אני חושב שכאן מנצלים - - -

י. ארידור:

אני עוה לא התחלתי בפיליבסטר.

ד. תיכון:

תגיש חלונה גם נגדי, חבר-הכנסת ארצי.

י. ארצי:

אם יש מאבק בכלים פרלמנטריים, גם אני רוצה להשתמש בכלי פרלמנטרי.

ד. תיכון:

אני מציע לך לחזור בך.

י. ארצי:

לא, לא אחזור בי. אני חושב שהתנהגות זו אינה מוסיפה כבוד לוועדה.

י. צבן:

חברים, אני מציע שלא נכרות ענפים שאנו יושבים עליהם ולא נפגע בהליכים פרלמנטריים. זה לא מקרה שהנהג של פיליבסטר כמעט אינו מנוצל בכנסת, אלא רק לעתים רחוקות ביותר, וכאשר הוא מנוצל הוא מתנהל לפי הכללים בכנסת, בלי הגבלה, והוא אינו מנוצל ניצול יתר, כי יש תחושה כללית בקרב חברי הכנסת, מהקואליציה ואפילו מהאפוזיציה, שאתה נוקט בשיטה זו רק בעניינים מיוחדים: א. כאשר אתה משוכנע שזה ענין חשוב ב. כאשר אתה חש שבציבור שסביבך יש הבנה לזה, כי אדם לא ימאס את עצמו בענין שאינו צודק.

כאשר היה דיון על חוק משפחות ברוכות ילדים, והייתה שאלה עקרונית מהותית, אני דברתי חמש שעות וחצי בקריאה הראשונה של החוק, ולמחרת נמשך הדיון בסעיפי החוק 11 שעות וכללי המשחק הפרלמנטרי נשמרו.

אם אנו רוצים לעקור את הנשמה מהפרלמנט שלנו, נסרס גם את הכלי הזה.

ד. דנינו:

אדוני היושב ראש, אתה פניית וביקשת לחדש פתיחת שידורי קול-ישראל ב"מה טובו אהליך". אני מצטרף לבקשתך, אבל התחילו את שידורי קול-ישראל גם ב"ואהבת את ה' אלוקיך". לכן אחת צריך לדעת שאי אפשר למנוע מחבר הכנסת להגיע למה שהוא רוצה. צריך לתת לחברים לדבר. עד עכשו נתנו לכל אוד לדבר כפי שהוא מבין וכפי שהוא חושב. מותר לדבר, וכל אחד יגיד מה שיש לו להגיד, ואחרי שמגיעים לסוף הדיון מצביעים, גם אם זה יקח שעתים או שלוש שעות.

ד. תיכון:

אני רוצה לומר לחברי הוועיקים והצעירים בוועדה: כאשר דנים בעניינים שבפרוצדורה, צריך לנהוג בזהירות, כי פעם זה יכול לעזור לך ופעם זה יכול להיות נגדך. לגבי הנהלים, אפשר לדבר שהם תורה שבעל-פה. לפיכך מותר לעשות פיליבסטר והיושב ראש ימצא את הדרכים להתגבר על כך, אם רצונו להתגבר על כך.

ואני מציע שבהזדמנות זו לא נשנה את הנהלים מהקצה אל הקצה. אני מבטיח לך, חבר-הכנסת ארצי, שלא לעולם תהיה בקואליציה, ואולי תזדקק גם אתה לכלי פרלמנטרי זה.

לכן אני מציע לסמור על הנהל ואם חבר רוצה לדבר, כל עוד הוא מדבר לענין, צריך לאפשר לו.
חבר-הכנסת ארצי, זה אינו חוק של מה בכך. אם אתה יכול לשכנע אנשים בציבור בנחיצות החוק, אשריך וטוב לך.
אני פונה אל היושב ראש, שלא ישנה את הנהלים בוועדה.

היו"ר א. שפירא:

רבותי, אנו מכירים את החקנון ואת הנהל בוועדה. ובכל זאת ביקשתי את היועץ המשפטי לוועדה, מר דמביץ, שיגיד כמה מלים על הנושא; האם אני צריך לשאול את יושב ראש הכנסת, או שאתה יכול לומר איך נהוג.

א. דמביץ:

נהוג בוועדות, שאין מגבילים חבר שמדבר לענין.

י. ארצי:

גם אם יש בכך פגיעה בכבוד הוועדה?

א. דמביץ:

בדרך כלל היושב ראש ממונה על כבוד הוועדה. אפשר לסמוך עליו, עד עכשו סמכו על היושב ראש. והוא יכול להגיד: אם אנו עוסקים בהיטל על רכב, עכשו לא הזמן לדון במלחמת-הכוכבים. אם היושב ראש יפסוק, אני חושב שכדאי לך לקבל את הפסק שלו.

י. ארידור:

אני מקבל את חוות הדעת שלך.

א. דמביץ:

אני חושב שהרבה רווח היה יוצא לוועדה אילו ממש התחילה בפיליבסטר. זו איננה חוות דעת משפטית.

היו"ר א. שפירא:

אנו מתחילים בדיון על היטל על רכב.

י. ארידור:

עד איזו שעה יימשך הדיון?

היו"ר א. שפירא:

אני הודעתי לפני שבוע, שהיום נשב עד שעה 16.00, ואיש אינו יכול לבוא בטענות.

ד. תיכון:

היום הישיבה נפסקת בשעה 12.30 על-פי סדר-היום שקבלנו כחב.

ע. עלי:

ב-12.30 אנו עורכים ביקור בבית-החולים ביקור-חולים.

היו"ר א. שפירא:

ביטלתי את הביקור. לא אקבל שום בקשה לגבי שעת נעילת הישיבה. הודעתי שהיום נשב עד שעה 16.00.

ע. עלי:

יש ישיבות סיעות בשעה 13.00.

ד. תיכון:

יש סדר-יום בכתב שמחייב אותך.

היו"ר א. שפירא:

ביום ד', לאחר שהוכן סדר-היום לשבוע זה, הודעתי שהישיבה תהיה מטעה 10.00 עד שעה 16.00.

י. ארידור:

נעשה את הפיליבסטר, אבל יש לנו בעייה של התחשבות לא בפיליבסטר ולא באדם, אלא בסיעה שיושבת בשעה 13.00 על ענין רציני. אילולא ישיבה זו של סיעת הליכוד, היינו יושבים עד שעה 16.00. לכן מה שצריך היושב ראש לעשות, בלי כל קשר לדיון על היטל הרכב, להפסיק את הישיבה בשעה 13.00. אם הוא ימשיך בישיבה, הוא יפגע בסיעת הליכוד. אם הוא ימשיך בישיבה אחרי שעה 13.00, ואני לא אהיה בישיבה, ההיטל על הרכב יעבור, אבל כמו שהיושב ראש דורש שלא יעשו "חרגילים" עליו, כך הוא אינו צריך לעשות "חרגילים". לכן סיעת הליכוד מבקשת שהיטל הרכב לא יובא להצבעה אחרי שעה 13.00, אם הישיבה לא תופסק.

היו"ר א. שפירא:

היום נדון רק על היטל רכב. רשומים לרשות הדיבור חברי הכנסת עובדיה עלי, ויינסטיין, צבן, תיכון, ארידור וארצי.

רשות הדיבור לחבר-הכנסת ויינסטיין.

א. ויינסטיין:

אדוני היושב ראש, אני תומך בהיטל על הרכב מחמישה טעמים:
א. זה בעיני הרע במיעוטו.

י. ארידור:

למה זה הרע במיעוטו?

א. ויינסטיין:

- ב. חסרים בקופת המדינה מליוני דולרים, וזה בא למלא חלק מהחסר.
 - ג. האוצר והממשלה נסוגו מאגרת חינוך ומיסוי קצבאות קשישים, ויש החלטת הקואליציה בנושא;
 - ד. בניגוד לשנה שעברה, השנה יהיה ההיטל מחצית הסכום וישולם בחשלומים, ועל-פי הטבלה החדשה יש הנחה נוספת של 10%-18% על-ידי העלאת גיל הרכב.
- לכן עד כמה שהיטל מעוות ולא צודק בבסיסו, אין מנוס אלא לקבלו. לכן אני מציע להצביע בעד ההיטל.

ע. עלי:

אני רוצה לומר דבר והפוכו. אני חושב שההיטל הזה לא צודק ולא רק שהוא לא צודק, הוא מעוות, ולא רק שהוא מעוות, הוא נוגד התחייבות מפורשת של הממשלה בוועדת הכספים אשחקד, שהיטל זה יהיה לשנה אחת בלבד. לא יכול להיות, שהממשלה חודיע ותצהיר שההיטל הוא לשנה אחת, ובתום השנה, תבקש הארכתו. זה מטיל צל על אמינות הממשלה.

היו"ר א. שפירא:

איננו דנים עכשו על אמינות הממשלה.

ע. עלי:

זה הדבר המרכזי שמפריע לי. זה פוגע באמינות הממשלה, והתנהגות זו של הממשלה יכולה לחזור בנושאים אחרים.
אבל יחד עם כל זה, אני אתמוך בהיטל מתוך חוסר ברירה.

י. ארצי:

שום חוק פיסקלי המטיל חשלומים על האזרחים אינו סימפטי; ואנו עוסקים מזה שנה וחצי יום ויום ושעה שעה בהרבה מאד חוקים, שאלמלא המצב הכלכלי המיוחד שאנו נמצאים בו, לא היינו עוסקים בהם. מכל החוקים, חוק ההיטל על רכב אינו הגרוע ביותר ואיננו הבלתי-צודק ביותר.

טוענים שיט הפרת הבטחה של הממשלה. אני רוצה להזכיר לחברים, שלגבי מס נסיעות היתה הבטחה של הממשלה שיהיה לשנה, ובסופו של דבר הארכנו את מס הנסיעות, ואינני זוכר שאז עלו על בריקדות.

אני חוזר על מה שאמר חבר-הכנסת ויינסטיין. לפני שנה, כאשר היה כרסום גדול בשכר, כאשר השכר ירד לשפל המדרגה, וכולנו ידענו זאת, הטלנו היטל רכב יותר גדול, שהיה בלתי-צודק ופוגע, והצבענו בעדו כי חפשו מקורצת הכנסה. השנה, כאשר ההיטל הוא רק 50%, וישולם ב-4 חשלומים, כאשר הוכנסו הרבה תיקונים בטבלה, כדי לעשות את ההיטל צודק ככל האפשר, וכאשר המצב בתחום השכר השתפר וחזרנו לרמת השכר שהיתה לפני הנהגת המדיניות הכלכלית - כאשר יש לנו ברירה בין היטל חינוך, בין היטל על פנסיונרים ובין היטל על רכב - וכל 3 ההיטלים אינם צודקים - היטל הרכב הוא הכי פחות בלתי-צודק.

כאשר הברירה היא בין היטל על פנסיונרים שהכנסתם זעומה ומדודה, בין היטל על חינוך, שיפגע בעקרון חינוך החינם, ובין היטל על רכב, היטל הרכב הוא הפחות בלתי-צודק. אני יודע שלגבי רכב יש שתי קטגוריות, הקטגוריה הראשונה של מי שהוצאות הרכב שלו הן הוצאות מוכרות, והקטגוריה השנייה של מי שהרכב משמש לו מכשיר לנסיעה לעבודה והוצאות הרכב שלו אינן מוכרות. אבל אינני נמצא במצב שאני יכול להשיג את הצדק האבסולוטי. אני צריך לבחור בין הרע והפחות רע, לא בין הטוב והטוב יותר. בכל זאת בעלי הרכב אינם ברמת הכנסה נמוכה ביותר, כי מי שיכול להחזיק מכונית, זה נובע מרמת החיים שלו.

אסור לנו לשכוח שבמקום זה ובמקומות אחרים אנו דורשים תוספות תקציב

לענפים שונים, ואיננו יכולים להגיד רק לתת מבלי להגיד מניין לקחת. אם היטל על רכב יממן את פתרון המטבר של יטובי בקעת הירדן, או מטבר אחר מהמטברים הפוקדים את המשק, הרי הוא חשוב.

מכל הסיבות האלה אנו חייבים להתאחד ולהצביע - מי ביתר התלהבות ומי בפחות התלהבות - מי שמתלבט יכול להמנע - בעד החוק. אבל אין לראות החוק זה כאילו הוא החוק החשוב ביותר, הממעותי ביותר והרלבנטי ביותר.

אנו עוסקים בהיטל זה בחמט או בשט יטיבות. ואני חושב שמתוך המוסר הפנימי של העבודה הפרלמנטרית שלנו, אנו צריכים לסיים היום את הדיון ולהצביע על החוק, ואני אצביע בעד, לא בהתלהבות.

י. צבן:

אני לא הייתי נרעט כל-כך לגבי הדיון הזה, אילו הייתי רואה מצד האוצר איזו הליכה לקראת הבקורת הקונסטרוקטיבית של הוועדה לגבי החוק. מה שמקומם אותי זה אי-האיכפתיות של האוצר לגבי הבקורת שנשמעה בוועדה, והעובדה שהאוצר אינו מגלה אפילו קורטוב של רצון טוב. דבר זה מעורר מחשבת נוגות.

י. צבן

אני רוצה לומר לגבי החוק הזה: מס על הכנסה הוא דבר לגיטימי, מס על הוצאה הוא דבר לגיטימי, מס רכוש הוא דבר לגיטימי, למרות שאפשר לומר: אם אתה לוקח מס על הכנסה ומס על ההוצאה, למה אתה צריך לקחת מס על רכוש? בין השאר אתה לוקח מס על רכוש מתוך הנחה שמש הכנסה ומס על ההוצאה - א. לא תופסים את הכל; ב. הם לא מבצעים את החלוקה מחדש של ההכנסה הלאומית, כפי שאתה מצפה ממערכת מס מודרנית. אבל כאשר מדובר על מס על רכוש, הכוונה לרכוש. כאשר אתה מדבר על היטל על רכוש, הכוונה לרכוש, והרכוש נמדד בכובדו ובשיעורו.

אני חושב שמי שב-1986 מציג מכונית כרכוש ר"ל, מחר יציג גם מקרר כרכוש, ויאמר: מי שיש לו ארגז קרח, זה בסדר, אבל מי שיש לו מקרר, אליו נתייחס כאל בעל רכוש ונטיל עליו מס רכוש. לכן מוטל סימן שאלה כבד על עצם ההיטל, במיוחד כאשר אתה צריך למסות את הרכב ולמסות בצורה מדורגת, על-ידי מכס. במדינת ישראל אדם שרוכש רכב, משלם היטל רכוש בצורת מכס, וזה היטל רציני. היות ואיננו מייצרים מכוניות בארץ, אין אזרח שאינו משלם היטל רכוש זה.

אם אתה חושב שעל מכוניות יקרות יותר, צריך לשלם היטל יותר כבד מאשר משלמים היום בצורת מכס, קדימה - אחרת בזה. אבל כאן יש מין קומבינציה שאין לה ידים ואין לה רגלים. אני מבין שהאוצר, בלחץ העובדה שהוא נחל תבוסה קשה ומחפירה בקרב, שהוא בכלל לא היה צריך לרכוש אליו - אני מתכוון לאגרת חינוך שהיא מס-גולגלת מחמיר והנושא של מיסוי קצבאות זקנה או מיסוי פנסיה, החליט להאריך ההיטל על הרכב. לא יתכן שתחושון המפלה, אולי גם תחושת הנקם תעביר את האוצר על דעתו, כדי להנחית עלינו מערכת היטלים בלתי-סבירה.

י. ברון:

לא בגלל זה מביאים את ההיטל. היטל זה היה בנייר אחד יחד עם

החוקים האחרים.

י. צבן:

אדוני הממונה על הכנסות המדינה, טוב שהזכרת לי שזה היה בנייר אחד, ששלושת החוקים היו באותו נייר. בעקבות הבקורת החריפה, ויתרתם על שניים. אבל המחווה שלכם היתה צריכה להיות גורפת, והייתם צריכים לומר: נייר זה נולד בחטא ומוטב שלא היה בא לעולם משבא לעולם.

י. ברון:

- - - מס על ההון.

י. צבן:

אדוני הממונה על הכנסות המדינה, הצחק אתה עושה לנו? לזה אתה קורא מס על ההון? איך לא תבוטו ולא תיכלמו לקרוא לזה מס על ההון? כאשר מציעים לכם - ומפ"ם הציעה זאת - מס הון על הרווח נטו, אתם אומרים: צריך שנתיים להכין אותו. נו, התחלתם להכין אותו?

לגבי מס על דירות פאר, שזה מתחיל לקבל צביון של מס רכוש, יש לכם ספורי אלף לילה ולילה, למרות שבמדינות נאורות, כמבחן של רכוש, זה דבר נורמטיבי בארצות שהן סופר-קפיטליסטיות, שמניפות את הדגל הליברלי ברמה.

מס על תבורסה, על רווחי הון בתבורסה - אתם נרתעים.

היו"ר א. שפירא:

וכו' וכו'.

י. צבן:

לא וכו' וכו'. אני אומר לך: מבחינה זו יש לי בקורת על שרי האוצר

מהמערך ומהליכוד באותה מידה.

ב-1975 הייתה וועדת בן-שחר לרפורמה במס הכנסה וועדת זוסמן לענין

חוספת היוקר. ושתי הוועדות העירו, שיש טעם לפגם בכך, שאת ההצמדה של השכר מעקרים על-ידי כך שלא נותנים תוספת יוקר מלאה, וההצמדה של ההון בבורסה, אין נוגעים בה. ואז היה הממונה על הכנסות המדינה אדם דתי, מר יצחק מן, אדם הגון ביותר, והוא קרא את הדברים כפשוטם; הוא בא לשר האוצר המנוח רבינוביץ ואמר: צריך להתחיל במיסוי על ההון בבורסה, והוא התחיל במיסוי על עסקות ונח"ד ורבינוביץ המנוח קיבל את זה, והוציא תקנה של היטל על נח"ד. ואז באו שלושת הבנקים הגדולים לשר האוצר המנוח רבינוביץ ואמרו לו בעברית צחה: "נייט", ורבינוביץ המנוח נכנע. ועבדך הלך לבג"צ בנושא ושאלו אותו בבג"צ: מה זכות העמידה שלך? אמרתי: אני מעריך שהממשלה אינה גובה מסים סתם, - עד שיטבתי בוועדת הכספים חשבתי כך - יש לה חשבון של הוצאות והכנסות. ואם היא לוקחת ממני מס הכנסה בשיעור מסויים, היא לא תיקח אותו מס אם יהיה לה מקור הכוסה אחר מנח"ד. אמרו לי, שעם נימוק כזה אני יכול לשבת. אבל הם אמרו שבמחינה צבורית, הם נותנים צו על תנאי לשר האוצר ולנציב מס הכנסה, שינמקו תוך 45 יום מדוע לא יוטל מס על נח"ד.

ואז בחדר הזה, בברכתו של יושב ראש אחר, ישראל קרגמן, נוצרה קנוניה בין המערך ובין הליכוד להכשיל את הטרופה - המס על נח"ד. סדרו את כל הבסיס החוקי, מלכתחילה ובדיעבד ולמפרע והענין נפל.

לכן אל תטיף לי על מס על ההון.

אני אומר לך: העובדה שאתם בל פעם שמעלים את הנושא של מס על

רווחי הון בבורסה, מנופפים בחוק ההגנה על הנכסים הפענסיים של הציבור, נועדה להגן על אינטרסים מסוריינים ועל חלוקה לא צודקת של ההכנסה הלאומית, ובמקום זה אתם באים עם היטל על רכב.

למרות כל הבקורת, ולמרות שאני חושב שכל הענין הזה הוא עורבא פרח, רק מתוך איזה שהוא רצון לבטא איזה שהוא יחס חיובי לעובדה שנסוגותם מהענין האומלל של אגרת חינוך, אמרתי: אולי נלך לקראת זה. אבל גם כאן צריך איזה תנאי. תעשה את זה פרוגרסיבי, תעשה את זה הגיוני. מה אתה מטיל את ההיטל על רכבים קטנים, שברור מי מחזיק אותם? מה אתה מטיל את ההיטל על רכבים מימי מתושלח?

אני אומר לכם: רבותי, הייחם צריכים לעשות כאן הבחנה. ואני חוזר ומפציר בכם - אמרתי דברים ברורים והצעתי הצעות מפורטות במליאת הכנסת - תיפטרו מההיטל על רכבים קטנים, על רכבים ישנים, על רכבים שהערך שלהם נמוך. אתם הייחם צריכים להציע היטל מדורג, ואתם הייחם צריכים לקבוע את ההיטל לפי שני פרמטרים: גודל המכוננית והערך שלה. אתה תצטרך להבהיר לחברי הוועדה, האם הפרמטר היחיד הוא הנפח ושנת הייצור. אם זה הפרמטר היחיד, הפירמה אינה קובעת. זה אומר שיכולה להיות מכוננית משוכללת ויקרה בנפח של 1800-2000 סמ"ק וערכה פי - - -

י. ברון:

למכונניות מרצדס קבענו קטגוריה מיוחדת.

י. צבן:

וכל היתר סוג אחד? כמה עולה מכוננית "וולוו" - פי שנים מ"סוברו".

העובדה שאחס אינכם מקבלים את הבקורת הקונקרטיה שלנו - - -

י. ברון:

זה לא בר-ביצוע.

י. צבן:

אני מבטיח לך, אדוני הממונה על הכנסות המדינה, שאם ועדה זו תחלךד בנקודה זו, שאתה אומר שהיא איננה ברת-ביצוע, ותאמר: אתם רוצים את החוק, תעשו הכחנה לגבי ערך המכוננית - היא תהיה ברת-ביצוע, כי אתם צריכים את הכסף. היום אתה אומר שזה אינו בר-ביצוע בגלל הנוחות. אני אומר: אתם צריכים לקבוע פרמטר של נפח, גודל, שנת ייצור ופירמה של הרכב. בדברי במליאת הכנסת נחתי הדגמה מה אפשר לעשות אם שיעור ההיטל יהיה כפוף לנפח המכוננית ולגדלה, והיום אומר: הפירמה של הרכב וגדלו.

אדוני היושב, נפשי חצויה. אני הייתי יכול לתמוך, בלב מאד לא שלם, בחוק זה אילו האוצר היה הולך לקראת הבקורת העניינית שהושמעה. אינני מדבר על חברים שבשבילם הדברים מוקצה מחמת מיאוס, והם מוכנים להשתמש אפילו במכשיר פיגולים זה ששמו פיליבסטר. לכן אתה רואה שנמנעתי מפיליבסטר.

לכן, אדוני היושב ראש, אני מציע שתפעיל את השפעתך על הממונה על הכנסות המדינה, שיחקן בכמה עניינים שיש קונצנזוס כללי לגביהם, וגם אתה בסתרי לבבך מסכים אתם, וראוי שתגלה את דעתך ברבים, כדי שתשפיע עליו שלא יתעקש, כי נאמר במקורותינו: "עם עיקש תתעקש ועם פתלח תפתל".

היו"ר א. שפירא:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת י. ארידור.

י. ארידור:

אדוני היושב ראש, נושא זה הוא נושא עקרוני וצריך לדון בו מבחינה עקרונית, כי אין הצדקה עקרונית להטלת מס על מכונניות. הכוונה היא למס רכוש על מכונניות. אם אנו בודקים את הנושא הזה, מס רכוש באופן עקרוני, כאשר הוא מוטל, אינו מוטל בהקשר להכנסה של האדם. אני חושב שהממשלה באופן עקרוני הייתה שותפת לעמדה זו, כי היא כתבה בדברי ההסבר לחוק, שמש זה יוטל לשנה, ויהיה היטל חד-פעמי, וכך קבלנו את זה. עכשו, כאשר מציעים להאריך את ההיטל, עושים צחוק ממס רכוש מסוג זה.

אני רוצה להזכיר שבשעתו הוטל באנגליה מס על חלונות. באנגליה, בסוף המאה ה-17 הוטל מס על חלונות, והוא בוטל באמצע המאה ה-19. במשך 150 שנה תיקנו את המס בשורה של תיקונים. לא ידעו איך לגבות. אמרו שחלונות - - -

היו"ר א. שפירא:

זה היה לפני מאתיים שנה.

י. ארידור:

בעוד מאתיים שנה ישאלו: האם באמת היה בישראל מס על מכונניות? מי היה יושב ראש ועדת הכספים שבזמנו המציאו את המס? יגידו: זה היה אברהם שפירא; ואברהם שפירא לא התנגד למס הזה? יגידו: לא, הוא התנגד לפיליבסטר.

המציאו את המס הזה כי לא הצליחו להמציא מס אדיוטי יותר. אבל אילו היו מכונניות במאה ה-17, לא היו נזקקים למס על חלונות, היו ממציאים מס על מכונניות, כי זה יותר טפשי ממס על חלונות. את המס על חלונות ביטלו. מה אנחנו עושים במס על מכונניות? אנו מטילים מס על אחזקת מכוננית. אפשר להגיד לאדם: אתה לא רוצה לשלם מס, אל תרכוש מכוננית. מבחינה עקרונית אי אפשר לטעון נגד המס, אפשר לטעון נגד הגובה שלו, בעיקר לגבי מכונניות קטנות.

כאשר אני הלכתי להוריד מסים על מכונניות, לא הורדתי מסים על מכונניות גדולות אלא על מכונניות קטנות.

ד. תיכון:

למה אמרו שאתה נחת מכוניות חינוס?

י. ארידור:

אני אסביר את זה.

יש עניין של היטל כאשר אתה קונה את המכונית, ואחר-כך יש היטלים כאשר אתה משתמש במכונית. אפשר להתווכח אם היטלים אלה צודקים, אבל היטל רק על כך שאתה מחזיק את הרכב, היטל זה אינו צודק. כי יכול להיות מצב שאדם אין לו אפשרות לשלם את ההיטל הזה. ההיטל בשנה שעברה היה שווה ערך למשכורת של חודש.

היטלים אלה פוגעים בעיקר בחלשים. ומדוע? מפני שהאמידים יכולים לנכות את ההיטל מהמס. הם יכולים לזקוף את זה על-חשבון ההוצאות העסקיות, בין שזה מנוכה ממס ובין שלא. אתה מחזיק מכונית, את ההיטל, את המס על על המכונית, שהיא על חשבון החברה שלך, אתה יכול לזקוף על ההוצאה. היו"ר א. שפירא:

זו לא הוצאה מוכרת.

י. ארידור:

גם אם זו לא הוצאה מוכרת, החברה תשלם את זה.

היו"ר א. שפירא:

זו לא בעייה של כיש-פלו, זו בעייה אם ההוצאה מוכרת או לא.

י. ארידור:

לא, החברה משלמת לך את ההיטל. אתה משלם את זה מכלל הכספים של החברה.

היו"ר א. שפירא:

בעל החברה, כאשר זו לא הוצאה מוכרת, אין לו שום הנאה.

י. ארידור:

אתה הבעלים של החברה.

היו"ר א. שפירא:

אני יכול לקנות ענייבה ולקחת לשם כך מכספי החברה, אבל בסופו של חשבון זה יירשם על-חשבוני.

י. ארידור:

כאשר אתה קונה את הענייבה על חשבון החברה, אתה צריך להחזיר לחברה את הכסף, כי זו הוצאה פרטית שלך. אבל אם המכונית רטומה על-שם החברה, ואתה משתמש בה לצרכים פרטיים, את המס אתה משלם בזקיפת ההוצאה על חשבון החברה. ההיטל הזה משתלם על-חשבון החברה, גם כאשר אתה משתמש במכונית לצרכים הפרטיים שלך.

י. ברוך:

לא, זה לא כך.

היו"ר א. שפירא:

אני מקבל את זה.

י. ארידור:

אחרי שהיושב ראש הסכים אתי, שלפחות ישירות זו לא הוצאה, ונניח

י. ארידור

אפילו, לדוגמה, שמה שאמרתי קודם אינו נכון, כלומר אין הבדל מבחינת מס הרכוש על מכונית אם בעל האמצעים ישלם מתוך החברה או מכספיו, בכל מקרה יש לו אמצעים לשלם.

יוצא, אפוא, שהיטל רכוש זה לגבי בני השכבות שאין להם חברות עסקיות, מהווה חצי משכורת חדשית. ואני רוצה לדעת, האם אנו צריכים להטיל מס שהוא בגודל של חצי משכורת חדשית על השכבות החלטות.

אתה יכול לבוא ולהגיד לי, שהשכבות החלטות, אין להם מכוניות.

י. ברוך:

אין להם כסף להחזיק מכונית.

י. ארידור:

לא הייתי אומר את הדברים, אילו זה היה חוק זמני. כיוון שמוצע למעשה להפוך את החוק הזמני לחוק של קבע, הדברים הם שונים. לגבי השכבות האמידות, אז שזה לא פוגע בהן או שזה לא איכפת להן, אבל לגבי השכבות החלטות יש בכך פגיעה.

בעמ' 303 של שנתון הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 1985 נאמר של-21.7% מהעשירון התחתון יש מכוניות. זאת אומרת לכל משפחה חמישית יש מכונית, ונתון זה מראה שנטיל את ההיטל גם על המשפחות של העשירון התחתון. אם ניקח את כלל המשפחות בישראל, אלה שבחמשת העשירונים העליונים ואלה שבחמשת העשירונים התחתונים, הרי של-41.9% של השכירים שהם בחמשת העשירונים התחתונים יש מכונית. שכירים אלה הם שכירים, לא בעלי חברות. כלומר, אין להם מאיפה לכסות את ההיטל, הם צריכים לשלם חצי משכורת חדשית.

יכול מר ברוך לשאול, מאיפה יש להם להחזיק את המכונית? יכול להיות שאדם חסך שנים כדי לרכוש מכונית, והוא מטמטם בה בצורה מוגבלת. מה הוא עושה בה? הוא נוסע בה לעבודה. יכול להיות שזו אשה עובדת והיא נוסעת במכונית לעבודה. בכל אופן אני שואל: שכירים אלה, מאיפה ישלמו את ההיטל? אני מניח שבין השכירים האלה יש מורים ויש אחיות.

י. ברוך:

להחזיק אוטו עולה 200 דולר לחודש ופה מדובר על עוד 5 דולר.

י. ארידור:

אני אינני חושב שאחזקת מכונית, בלי פחת וריבית, עולה 200 דולר לחודש. ואם עולה כפי שאמר מר ברוך, כי אז יש העלאה נוספת, והם לא יוכלו לשאת בזה.

יכול להיות שבמאה ה-18 באנגליה ראו בחלונות דבר מיותר, לוקסוס, ויכלו להטיל מס על חלונות. אחר-כך התפכחו מאסליה זו. אבל על מכונית היום אי אפשר לומר שהיא לוקסוס ואסור להתייחס אליה כאל לוקסוס.

כאשר מדובר על איכות חיים, אנו איננו יכולים להתחרות בישראל ברמת החיים של ארצות-הברית, אבל אנו כן יכולים לתת מינימום מסויים של איכות חיים שאדם, גם אם הוא שכיר, יכול להגיש אליהם. יש דברים מינימליים שהם איכות חיים. ואי אפשר להגיד לאדם בישראל: אתה תהיה בעל מכונית רק אם תהיה מליונר; אתה תוכל להחזיק מכונית, רק אם תהיה בעל אמצעים גדולים. אדם עמית-פרנס מעבודתו ואולי יש לו עבודה נוספת, או אשתו עובדת, אדם כזה צריך שתהיה לו אפשרות להחזיק מכונית. אתה יכול

אתה יכול להתלונן הרבה מאד על הירידה מן הארץ, להגיד שזה אסון למדינה, אבל יש קשר, לדעתי, בין תנאי החיים בישראל ובין הירידה, כי בשנים שבהן היה נראה יותר שהממשלה מבינה יותר את צרכי הציבור בנושאים אלה, הירידה היתה קטנה יותר.

דברים אלה אינם עולים הרבה כסף. התירוץ שלממשלה זה עולה יותר מדי ולכן צריך להטיל את המס הזה, הוא תירוץ מופרך, הממשלה בעצמה אמרה שהמס הזה דיוש כפיסדי חקציבי. אינני יודע אם ההכנסה של 70 מליון נולד ממס זה היא הכנסה ברוטו או נטו.

י. ברוך:

ברוטו ונטו.

י. ארידור:

היה לממשלה הכנסה של 70 מליון דולר. לפני שבועיים הממשלה החליטה על הטבות לתעשייה, ואיך לי התנגדות להטבות, שערכן הכולל 130 מליון דולר חוץ מההטבה של הביטוח הלאומי. ואני רוצה לשאול: למה היושב ראש על החלטת הממשלה לפני שבועיים, לא שאל: מניין יבוא הכסף?

היו"ר א. שפירא:

כי הייצוא יורד מיום ליום.

י. ארידור:

אני מסכים לגישה הזאת ואמרת שאני מחייב את ההטבות לתעשייה. אתה אומר: הייצוא יורד. כלומר, אתה בעצמך אומר שיש דברים יותר חשובים מהכיסוי החקציבי. כלומר, כאשר אני לוקח על כפות המאזנים, כיסוי חקציבי של 70 מליון דולר, יש דברים שהם יותר חשובים מזה, ומותר לי לבוא ולהגיד שהייצוא חשוב, אבל גם שלא יעשה עוול לאנשים. למה צריך לעשות עוול לאנשים? למה צריך לעשות עוול למדינה?

היו"ר א. שפירא:

אני אגיד לך מה אתה היית אומר, אילו היית שר האוצר. הייתי אומר: אתה צודק, אבל מניין ניקח?

י. ארידור:

אילו באה הממשלה ואמרה שהיא אינה רוצה להגדיל את הגרעון, יש לה קו נוקשה והיא לא שוברת אותו, אני יכול להתווכח אם אפשר להגדיל את הגרעון או לא. אבל אינני יכול לכבד עמדה עקרונית שבא אדם ואומר: בשביל ייצוא - כן, בשביל להקל על אנשים באוכלוסייה - לא. אינני יכול לכבד עמדה עקרונית שאותה ממשלה באה ואמרה: בלי מס על הגימלאים, אנחנו לא מסתדרים - ואני הייתי נגד המס על גימלאים - ואחר-כך היא אומרת: נבטל את המס על גימלאים ובכל זאת נסתדר.

היו"ר א. שפירא:

הארכת ההיטל על רכב באה במקום מס על גימלאים.

י. ארידור:

לא, אתה טועה, כי 3 המסים הוגשו באופן מצטבר.

היו"ר א. שפירא:

שני האחרים נפלו.

י. ארידור:

אבל ההיטל לא בא במקומם.

אדוני היושב ראש, אני מפסיק דברי עכשו, כי אני צריך להשתתף
בישיבת סיעת הליכוד. אמשיך בדברי בישיבת הוועדה מחר.

היו"ר א. שפירא:

הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.00